

Mission ifrågasatt

Omvända

När Johannes hade blivit fängslad, kom Jesus till Galileen och förkunnade Guds budskap och sade: Tiden är inne, Guds rike är nära. Omvänd er och tro på budskapet (Mark.1:14-15).

Markus korta sammanfattning framhäver med kraft vad som är viktigt – Jesu budskap om Guds rike och hans maning till människorna att omvända sig och tro på budskapet. Så har många människor tagit emot det, blivit omvända, kommit till tro. Budskapet handlar om Jesus som vägen, sanningen och livet. Vad omvändelsen innebär kan man läsa om i Illustrerat Bibellexikon, 2 sp. 4269 ff. Något av detta återges här.

Johannes döparens omvändelsekrav var totalt, det gick ej endast ut på att man skulle vända sig bort från enstaka synder, utan gällde den gamla existensen över huvud taget. Hela Israel kallas till omvändelse, också de fromma. Omvändelsens äkthet skulle prövas på dess etiska frukter.

Jesu radikala omvändelseförkunnelse för vidare den som Johannes påbörjade, Matt.12:41.

Frälsningens väg är omvändelsens väg. Omvändelsen är i Jesu förkunnelse inte endast en port, utan en väg som man måste vandra på hela livet igenom. Jesu imperativ *Gören bättring* (vänd om) är riktat till alla utan undantag, emedan det för honom endast finns en frälsningsväg. Omvändelsen är för Jesus en brytning som omöjliggör varje reträtt, Luk.9:62, och öppnar för ett ständigt vidare framåt.

Den apostoliska förkunnelsen har omvändelsen som ett grundkrav, Ex: Apg. 2:38, 3:19, 11:18, 26:20. Omvändelsen är också hos Paulus en total nyskapelse. Den är en radikal korsfästelse av den gamla människan och en ny människas skapelse, Gal.2:20, 2 Kor.5:17.

Omvändelse - i NT liksom i GT - är inte, som i judendomen, förändring av livsstil allenast, utan nyskapelse.

Guds kallelse till omvändelse kan komma till en människa på många sätt. Först och främst genom det förkunnade eller lästa Guds ord, men också genom levande kristnas goda exempel. Omvändelse och tro hör oupplösligt samman, det ena kan inte vara det andra förutan.

Från exklusivt till inklusivt

Det exklusiva i den kristna synen på frälsningen sammanfattas i Apg. 4:12: *Hos ingen annan finns frälsningen, och ingenstans bland människor under himlen finns något annat namn som kan rädda oss.* Det är en övertygelse som genomsyrar hela nya testamentet. Denna exkluderande kristocentriska

uppfattning om frälsningen möter vi i Jesu egna ord – *Jag är vägen, sanningen och livet. Ingen kommer till Fadern utom genom mig.* Man behöver bara gå tillbaka till de stora kristna kyrkornas mission under 1800-talet för att se att detta var missionens innehåll och anledningen till att man begav sig ut. Vilka är då orsakerna till att de stora kyrkorna sett sig tvungna att lämna det exklusiva perspektivet för ett mera inklusivt? Utan att göra anspråk på att helt kunna beskriva denna förändring, kan man kanske översiktligt peka på två orsaker. Den första är en vidgad syn på världen och kännedom om andra länders och folks traditioner och religioner. Visst fanns det folk och människor av annan religion också på Paulus tid, men detta var begränsat till medelhavsvärlden. Nu mötte missionärerna naturfolkens olika föreställningar om Gud, och man kom efterhand också i kontakt med företrädare för buddhismen, hinduismen och islam, kulturer med gamla och mångsidiga föreställningar. Var det rätt att förkunna att dessa måste ersättas av det kristna budskapet? Från världens sida, ja från människor båda inom och utanför kyrkan, fick man veta, att missionen var ett övergrepp på andra länders tro och kultur. Då är det lätt att ge upp eller ge efter men man borde i stället ha övervägt hur man gick tillväga. Mission är ju ett kärleksfullt erbjudande och frågan är hur man gör det på ett kristet vis och med mod.

Svårigheterna ledde efterhand till en stor handfallenhet hos kyrkorna och att man gav kritikerna rätt.

När det gäller den romersk katolska kyrkan skedde en förändring i och med andra Vatikankonciliet. Där hävdas att frälsningsplanen omfattar även dem som erkänner Gud som skapare, exempelvis muslimer. Även alla som försöker handla efter Guds vilja genom samvetets röst kan uppnå frälsning. Katoliker ber numera *för* judarna, men inte för deras *omvändelse*. Detta synsätt har kommit att påverka de evangeliska kyrkorna och i hög grad den svenska kyrkan där det inkluderande perspektivet dominerar såväl inom som utom landet.

En annan orsak som hör ihop med den förra men som ändå bör nämnas särskilt är synen på Jesus som person. Av Jesus som den helt unike har blivit en människa som levde då och som man kan ha olika uppfattningar om. Ser man det så är det inte så lätt att bedriva mission. Vilka var det som vann kraftmätningen till den liberala tolkningens försvar och varför kan man bara bortse från Jesu egna ord *Jag är vägen, sanningen och livet* och från alla vittnesbörd? De båda kristna apologeterna P. Kreeft och R. Tacelli skriver *Det är inte de ateistiska filosoferna eller de skeptiska vetenskapsmännen som utfört miraklet att förvandla vin till vatten, tro till myt.*

Är det dags att åter gå ut med en exkluderande, kristocentrisk mission? Till alla folk – det är ju uppdraget. Varför avbryta när det kanske snart är slutfört?

Den amerikanske filosofen och teologen W. Lane Craig sammanfattar sin exkluderande övertygelse så – *Det finns bokstavligen talat förberedda gärningar som väntar på oss där ute. Vi visar inte vår medkänsla med folk som tillhör andra världsreligioner genom att låtsas att de inte går förlorade utan Kristus. Vi visar vår medkänsla genom att stödja dem och göra vårt yttersta för att förmedla det kristna evangeliets livgivande budskap till dem* (Inga enkla frågor, 2009, s. 181).

Budskapet är detsamma, uppdraget är detsamma, kunskapen om andra kulturer, folk och religioner har ökat, kontakter har nåtts och kan nås i samband med humanitära insatser, varför då inte gå ut på nytt men på samma gamla sätt.

Att svenska kyrkan inte missionerar som förr torde ha att göra med en omtolkning av vad man egentligen menar med mission. Den kan uppfattas mera som ett handlande, att man visar på Guds kärlek genom att bistå människor i nöd med materiell och medicinsk hjälp. Att kyrkan på detta sätt visar människor på evangeliets kärlek. Detta uppfattas som det allra viktigaste, men det andra, det radikala, följer inte av sig självt. Det måste på något vis förkunnas och förklaras. Det är ju syftet med kyrkans verksamhet och förkunnelse i det egna landet, såvida budskapet numera inte har blivit alltför pluralistiskt tolkat.

Inre mission

Mission i det egna landet, bland det egna folket har förekommit i flera europeiska länder under 18- och 1900-talen. De var en utmaning mot en kyrka som uppfattades som alltför stram och stelbent och hade en lågkyrklig prägel, så t.ex. inre mission i Danmark inom Folkekirken. Nu skulle en sådan mission behövas i en mera konservativ form. Sådan finns redan i form av missionsprovinsen som av olika skäl hamnat utanför kyrkan och det är just en anledning till en utebliven, önskad, större framgång efter ca 20 års verksamhet. Många människors bindning till kyrkan består nämligen ofta av känslan för kyrkobyggnaden, kyrkorummet och den omgivande kyrkogården. Detta är en maktfaktor i de styrandes händer som håller människor kvar. Det är därför de inte tillåter någon med annan ämbetsuppfattning att få tillgång till kyrkorummet. De får hålla till i egna eller hyrda lokaler. På så sätt blir ämbetsfrågan en bromskloss som omöjliggör en inre mission i apostolisk form.

Jonas Falck